

รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขต พื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ

A Model for the Citizens' Participation in Local Politics in 17 Provinces in Northern Thailand

โชติ บดีรัฐ¹

Chot Bodeerat¹

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น 2) เพื่อศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ และ 3) เพื่อนำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,024 คน เครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ทั้งหมด 10 ด้าน พบว่า ด้านที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ คือ ด้านการมีส่วนร่วมลงคะแนนเลือกตั้งผู้แทนระดับท้องถิ่น รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับเหตุการณ์และความจำเป็น ด้านแรงจูงใจในการเลือกบุคคลเป็นผู้แทนระดับท้องถิ่น ด้านความเชื่อมั่นในผู้แทนท้องถิ่นที่เลือกเข้ามาในสภาฯ ว่าสามารถแก้ไขปัญหา และนำพาให้ท้องถิ่นเจริญได้ ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารการเมืองระดับท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมฟังประชาคม/ประชาวิจารณ์ เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาในระดับท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมการติดตามตรวจสอบโครงการ / การดำเนินการ / งบประมาณตามแผนของท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมฟังการประชุมสภาท้องถิ่น และด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา 3 ปี หลังสภาท้องถิ่นมีการอนุมัติ

2. ปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชน พบว่า ปัญหาในเรื่องของกลุ่มอิทธิพลในพื้นที่ ปัญหาความโปร่งใส ปัญหาระบบอุปถัมภ์ การทุจริตคอร์รัปชั่น รองลงมาคือ ปัญหาด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ในเรื่องของความพร้อมการเลือกตั้ง การตรวจสอบรายชื่อ สถานที่ จุดบริการประชาชนไม่ครอบคลุมในพื้นที่ และปัญหานักการเมืองท้องถิ่น

¹วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

College of Local Management and Development, Pibulsongkram Rajabhat University

E-mail : chotbodeerat@psru.ac.th

บางแห่งยังขาดคุณธรรมจริยธรรมทางการเมือง ไม่มีความเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม ยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องเป็นสำคัญ

3. แนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชน พบว่าควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมทางการเมืองระดับท้องถิ่นบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล ทั้งนี้เพื่อป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ฯลฯ รองลงมาคือ ควรมีการปลูกฝังให้ประชาชนเกิดการตระหนักความเป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เพิกงกคนดี คนเก่ง มีคุณธรรมจริยธรรม ทำงานเสียสละเพื่อสังคม ควรมีการประชาสัมพันธ์เตรียมความพร้อมในการเลือกตั้ง มีจุดให้บริการประชาชน การตรวจสอบรายชื่อที่ชัดเจน และนักการเมืองท้องถิ่นควรมีจิตวิญญาณของความเป็นผู้นำที่จะเสียสละเพื่อส่วนรวมและประเทศชาติอย่างแท้จริง

คำสำคัญ (Keywords) : การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น, เขตพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ

Abstract

The purposes of this research were; 1) to study the Citizens' opinions about the model of participation in local politics in 17 provinces in northern Thailand, 2) to study the problems of participation in local politics in 17 provinces in northern Thailand and 3) to present solutions for the problems of participation in local politics in 17 provinces in northern Thailand. This research is a quantitative research with 1,024 samples. The data were collected by using a questionnaire and analyzed by using frequency, percentage, and content analysis. The results indicated that;

1. The people believed that the most important issues were the participation in local election voting, the participation in developing an operational plan to fit the needs and certain events, the motivation to vote for local representatives, the confidence in local representatives to be able to solve problems and improve the local communities, following the local political news, a participation in a three-year plan, a participation in public hearings on local problem solving, a participation in monitoring the projects, a participation in listening to the council meeting, and a participation in checking the three-year plan after approval, respectively.

2. As for the problems, there were local pressure groups, a lack of transparency, patronage systems, corruption, a lack of giving information about election, not enough places for checking name lists, and selfish local politicians with no ethics.

3. The results also suggested that the people should be able to participate in every local politic activity based on good governance to prevent corruption. The people should be taught to be aware of participatory democracy, particularly voting for politicians who are good, skillful, ethical and sacrificial for the society. In addition, there should be distribution of the information about the preparation of the election, service places with name lists for checking, and local politicians with leadership spirit to sacrifice for the people and the country.

Keywords : The participation in local Politics, in 17 provinces in the north of Thailand,

บทนำ (Introduction)

ตามที่รัฐบาลได้มีนโยบายและแนวทางการบูรณาการทุกภาคส่วน ในการดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้เรื่อง “รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชน” ให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจแนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติ ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น ศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูป กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 ร่วมกับนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดงขาม จึงได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นในเขตพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือขึ้น เนื่องด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนนับว่ามีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ระดับชุมชนท้องถิ่น ระดับสังคมและตลอดจนระดับประเทศชาติ ที่ต่างต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนพลเมืองทั้งสิ้น โดยเฉพาะรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่จะต้องทำให้ผู้ปกครองและผู้ถูกปกครองได้มีโอกาสทราบความต้องการของกันและกันอย่างแท้จริง ทำให้การดำเนินนโยบายของรัฐสามารถตอบสนองต่อผู้เป็นเจ้าของประเทศในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษาและวัฒนธรรม ฯลฯ อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

ดังจะเห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 87 ที่ได้ระบุไว้ชัดเจนถึงแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 5 ประเด็นหลัก คือ ประเด็นที่หนึ่ง ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ประเด็นที่สอง ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ ประเด็นที่สาม ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยในระดับ ในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่ให้คุณค่าถึงความหลากหลาย รวมไปถึงรูปแบบอื่นๆ ประเด็นที่สี่ ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง เพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบ เพื่อให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ และประเด็นที่

ห้า คือ ส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม (Office of the Secretary of the House of Representatives, 2007)

นอกจากนี้ Tanchai (2016) ได้แสดงทัศนะถึงทิศทางการปกครองท้องถิ่นในอนาคต โดยได้วิเคราะห์สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี พ.ศ.2550 ในประเด็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ไว้อย่างน่าสนใจว่า การทำให้การเมืองท้องถิ่นมีความโปร่งใส มีคุณธรรมและจริยธรรม โดยในมาตรา 284 วรรค 10 กำหนดว่า ให้นำบทบัญญัติมาตรา 265 มาตรา 266 มาตรา 267 และ มาตรา 268 มาใช้บังคับกับสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณีด้วย โดยอนุโลม ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายมาตราของมาตรา 265, 268 แล้ว จะพบว่า เป็นบทบัญญัติในส่วนที่ 2 การกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ เช่น ในมาตรา 265 กล่าวถึง การห้ามให้ผู้บริหารท้องถิ่น หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่นรับ หรือแทรกแซง หรือก้าวก่ายการเข้ารับสัมปทาน หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม ห้ามมิให้รับเงินหรือประโยชน์ใดๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษนอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติการบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานตามปกติ รวมทั้ง ห้ามมิให้เป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชน หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทดังกล่าว ซึ่งการกำหนดในบทบัญญัตินี้เองจะช่วยให้การเมืองท้องถิ่นมีความโปร่งใส เพราะได้เสมือนหนึ่งปิดช่องทางที่จะก่อให้เกิดการเอื้ออำนวยกันระหว่างผู้บริหารท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่นกับคู่สัญญาที่จะเกิดขึ้นทั้งในทางตรงและทางอ้อม อันเป็นผลประโยชน์ทับซ้อนทางการเมือง และการกำหนดเช่นนี้เองจะทำให้ผู้บริหาร คณะผู้บริหารท้องถิ่น และข้าราชการส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มศักยภาพ อาทิ ในกรณีของการต่อรองราคา และการตรวจรับงานก็จะสามารถทำได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ โดยมีผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ

การสำรวจความคิดเห็นประชาชนในพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดลำปาง จังหวัดอุดรธานี จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา จังหวัดเชียงราย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดสุโขทัย จังหวัดตาก จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดพิจิตร และจังหวัดเพชรบูรณ์ เรื่อง “รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชน” จึงมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญเพื่อให้ทุกฝ่ายได้ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนอย่างแท้จริง เพราะปัญหาทางด้านการเมืองที่ผ่านมาต่างเกิดคำถามที่ต้องการคำตอบที่ชัดเจนว่า อะไรคือหลักประกันได้ว่าเมื่อประชาชนเข้าร่วมทางกิจกรรมทางการเมืองแล้วระบบทางการเมืองจะสามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของประชาชนได้ เพราะปัจจุบันปัญหาความเหลื่อมล้ำ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ความไม่โปร่งใสเป็นธรรม ระบบอุปถัมภ์ การแบ่งพรรคแบ่งพวก กลุ่มอิทธิพลก็

ยังเป็นปัญหารื้อรังในระบบการเมือง ที่สำคัญการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นยังขาดความต่อเนื่อง ยังมีการกระจายอำนาจที่ยังไม่ทั่วถึง เพราะส่วนใหญ่มีมุมมองเน้นช่วงเลือกตั้ง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจและการตระหนักถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้

จากบริบทข้างต้น ได้สะท้อนให้เราเห็นถึงปัญหาชัดเจนว่า หากการเมืองในระดับไม่มีความเข้มแข็ง ถ้าทุกฝ่ายไม่เล็งเห็นต่อประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง อาจส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาได้ โดยเฉพาะการเมืองระดับท้องถิ่นที่นับว่าเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนจะเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมได้ การมีส่วนร่วมจากทุกคนทุกฝ่ายจึงนับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญยิ่ง

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นในเขตพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ
3. เพื่อนำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ การสำรวจความคิดเห็นประชาชนในพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ เรื่อง “รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชน” โดยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 60 คน/จังหวัด รวมทั้งสิ้น 1,024 คน ประกอบไปด้วยกลุ่มประชาชนในชุมชนเมือง และกลุ่มประชาชนในชุมชนชนบท

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นในเขตพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นในเขตพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ

และส่วนที่ 3 แบบสอบถามชนิดปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามตามกระบวนการต่างๆ ดังนี้คือ 1) ขออนุญาตจากศูนย์รับรองตงสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูป กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 ถึงผู้ให้ข้อมูลในเขตพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) จัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 3) ทำการจัดส่งแบบสอบถามและจัดเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองทั้งหมด 4) นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบคำถาม และ 5) นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบแล้วไปวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างได้ทำการตอบแล้วมาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นในเขตพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ ทั้งหมด 10 ด้าน พบว่า

1.1 ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารการเมืองระดับท้องถิ่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 44.92 ติดตามตลอด ของข้อมูลข่าวสารการเมืองระดับท้องถิ่น จากสื่อเสียงตามสาย วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร บทความวิชาการ เป็นประจำ โดยจังหวัดในภาคเหนือ 4 จังหวัดแรกที่กลุ่มตัวอย่างติดตามตลอด ได้แก่ 1) จังหวัดเชียงราย ร้อยละ 73.33 2) จังหวัดตาก ร้อยละ 67.21 3) จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดอุทัยธานี ร้อยละ 61.67 และจังหวัดในภาคเหนือ 3 จังหวัดที่กลุ่มตัวอย่างไม่เคยติดตามเลย ได้แก่ 1) จังหวัดลำปาง ร้อยละ 41.67 2) จังหวัดแม่ฮ่องสอน ร้อยละ 38.33 และ 3) จังหวัดน่าน ร้อยละ 18.33

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมฟังประชาคม/ประชาวิจารณ์ เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาในระดับท้องถิ่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 38.28 เคยเข้าร่วมเป็นบางครั้ง ในการฟังประชาคม / ประชาวิจารณ์ เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาในระดับท้องถิ่น โดยจังหวัดในภาคเหนือ 3 จังหวัดแรกที่กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมฟังเป็นประจำ ได้แก่ 1) จังหวัดเชียงราย ร้อยละ 75.00 2) จังหวัดตาก ร้อยละ 68.85 3) จังหวัดอุทัยธานี ร้อยละ 65.00 และจังหวัดในภาคเหนือ 3 จังหวัด ที่กลุ่มตัวอย่างไม่เคยเข้าร่วมฟังเลย ได้แก่ 1) จังหวัดนครสวรรค์ ร้อยละ 51.67 2) จังหวัดอุตรดิตถ์ ร้อยละ 43.33 และ 3) จังหวัดเพชรบูรณ์ ร้อยละ 41.67

1.3 ด้านแรงจูงใจในการเลือกบุคคลเป็นผู้แทนระดับท้องถิ่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ แรงจูงใจในการเลือกบุคคลใดเป็นผู้แทนระดับท้องถิ่น ได้แก่ 1) ความรู้ความสามารถของบุคคล ร้อยละ 49.97 2) นโยบายการหาเสียง ร้อยละ 27.21 และ 3) ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ ร้อยละ 10.25

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมลงคะแนนเลือกตั้งผู้แทนระดับท้องถิ่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 77.34 ร่วมลงคะแนนทุกครั้ง ที่มีการเลือกตั้งผู้แทนระดับท้องถิ่น โดยจังหวัดในภาคเหนือ 3 จังหวัดแรก ที่กลุ่มตัวอย่างไปร่วมลงคะแนนทุกครั้ง ได้แก่ 1) จังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ 96.67 2) จังหวัดอุดรธานี ร้อยละ 95.00 3) จังหวัดพิษณุโลก ร้อยละ 92.06 และจังหวัดในภาคเหนือ 3 จังหวัด ที่กลุ่มตัวอย่างไม่ไปร่วมลงคะแนนเลือกตั้ง ได้แก่ 1) จังหวัดแม่ฮ่องสอน ร้อยละ 35.00 2) จังหวัดตาก ร้อยละ 11.48 และ 3) จังหวัดลำพูน ร้อยละ 10.00

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของท้องถิ่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 38.97 เคยเข้าร่วมเป็นประจำ ในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของท้องถิ่น โดยจังหวัดในภาคเหนือ 3 จังหวัดแรก ที่กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมเป็นประจำ ได้แก่ 1) จังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ 93.33 2) จังหวัดเชียงราย ร้อยละ 80.00 3) จังหวัดอุทัยธานี ร้อยละ 68.33 และจังหวัดในภาคเหนือ 3 จังหวัด ที่กลุ่มตัวอย่างไม่เคยเข้าร่วมเลย ได้แก่ 1) จังหวัดอุดรธานี ร้อยละ 73.33 2) จังหวัดนครสวรรค์ ร้อยละ 61.67 และ 3) จังหวัดเพชรบูรณ์ ร้อยละ 58.33

1.6 ด้านการมีส่วนร่วมฟังการประชุมสภาท้องถิ่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 35.94 เคยเข้าร่วมรับฟังสม่ำเสมอ ในการประชุมสภาท้องถิ่น โดยจังหวัดในภาคเหนือ 4 จังหวัดแรก ที่กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมรับฟังสม่ำเสมอ ได้แก่ 1) จังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ 90.00 2) จังหวัดตาก ร้อยละ 67.21 3) จังหวัดพะเยา และเชียงราย ร้อยละ 58.33 และจังหวัดในภาคเหนือ 3 จังหวัด ที่กลุ่มตัวอย่างไม่เคยเข้าร่วมรับฟังเลย ได้แก่ 1) จังหวัดอุดรธานี ร้อยละ 65.00 2) จังหวัดนครสวรรค์ ร้อยละ 48.33 3) จังหวัดเพชรบูรณ์ ร้อยละ 46.67

1.7 ด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา 3 ปี หลังสภาท้องถิ่นมีการอนุมัติ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.30 ไม่เคยตรวจสอบเลย ว่าหลังจากสภาท้องถิ่นมีการอนุมัติ แผนพัฒนา 3 ปี แล้ว ว่าชุมชนรับประโยชน์จากแผนพัฒนา 3 ปี อย่างไร โดยจังหวัดในภาคเหนือ 3 จังหวัดแรก ที่กลุ่มตัวอย่างไม่เคยตรวจสอบเลย ได้แก่ 1) จังหวัดสุโขทัย ร้อยละ 93.33 3) จังหวัดอุดรธานี ร้อยละ 93.22 3) จังหวัดเพชรบูรณ์ ร้อยละ 80.00 และจังหวัดในภาคเหนือ 4 จังหวัด ที่กลุ่มตัวอย่างเคยตรวจสอบเป็นประจำ ได้แก่ 1) จังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ 96.67 2) จังหวัดตาก ร้อยละ 77.05 และ 3) จังหวัดเชียงราย และจังหวัดอุทัยธานี ร้อยละ 70.00

1.8 ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับเหตุการณ์และความจำเป็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 58.98 ทราบว่าแผนการปฏิบัติงานสามารถมีการปรับเปลี่ยนได้ ตามความต้องการของภาคประชาชนส่วนใหญ่ ที่เปลี่ยนไปตามเหตุการณ์และความจำเป็น โดยจังหวัดในภาคเหนือ 3 จังหวัดแรก ที่กลุ่มตัวอย่างทราบว่าปรับเปลี่ยนได้ ได้แก่ 1) จังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ 93.33 2) จังหวัดเชียงราย ร้อยละ

80.00 3) จังหวัดตาก ร้อยละ 78.69 และจังหวัดในภาคเหนือ 3 จังหวัด ที่กลุ่มตัวอย่างไม่ทราบว่าจะสามารถทำได้ ได้แก่ 1) จังหวัดอุตรดิตถ์ ร้อยละ 78.33 2) จังหวัดสุโขทัย ร้อยละ 73.33 และ 3) จังหวัดนครสวรรค์ ร้อยละ 71.67

1.9 ด้านการมีส่วนร่วมการติดตามตรวจสอบโครงการ / การดำเนินการ / งบประมาณตามแผนของท้องถิ่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 37.40 ติดตามบ้างถ้ามีโอกาส ในการตรวจสอบโครงการ / การดำเนินการ / งบประมาณตามแผนของท้องถิ่นที่วางไว้ โดยจังหวัดในภาคเหนือ 3 จังหวัดแรก ที่กลุ่มตัวอย่างเคยติดตามเป็นประจำ ได้แก่ 1) จังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ 78.33 2) จังหวัดตาก ร้อยละ 67.21 3) จังหวัดแม่ฮ่องสอน ร้อยละ 66.67 และจังหวัดในภาคเหนือ 3 จังหวัด ที่กลุ่มตัวอย่างไม่เคยติดตามเลย ได้แก่ 1) จังหวัดนครสวรรค์ ร้อยละ 60.00 2) จังหวัดเพชรบูรณ์ ร้อยละ 51.67 3) จังหวัดสุโขทัย ร้อยละ 45.00

1.10 ด้านความเชื่อมั่นในผู้แทนท้องถิ่นที่เลือกเข้ามาในสภาฯ ว่าสามารถแก้ไขปัญหาและนำพาให้ท้องถิ่นเจริญได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 47.56 เชื่อมั่น ในผู้แทนท้องถิ่นที่เลือกเข้ามาในสภาฯ ว่าสามารถแก้ไขปัญหาและนำพาให้ท้องถิ่นเจริญได้ โดยจังหวัดในภาคเหนือ 3 จังหวัดแรก ที่กลุ่มตัวอย่างเชื่อมั่น ได้แก่ 1) จังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ 100.00 2) จังหวัดเชียงราย ร้อยละ 83.33 3) จังหวัดตาก ร้อยละ 73.77 และจังหวัดในภาคเหนือ 3 จังหวัด ที่กลุ่มตัวอย่างไม่เชื่อมั่น ได้แก่ 1) จังหวัดอุตรดิตถ์ ร้อยละ 31.67 2) จังหวัดน่าน ร้อยละ 21.67 3) จังหวัดลำพูน , จังหวัดกำแพงเพชรและจังหวัดเพชรบูรณ์ร้อยละ 20.00

2. ผลการวิเคราะห์ปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ พบว่า ยังมีปัญหาในเรื่องของกลุ่มอิทธิพลในพื้นที่ ปัญหาความโปร่งใส ปัญหากระบวนการอุปถัมภ์ การทุจริตคอร์รัปชั่น และรวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการรณรงค์การเลือกตั้งที่จะเลือกคนดี มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรมจริยธรรมเข้าไปเป็นตัวแทนของตน นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ ในเรื่องของความพร้อมการตรวจสอบรายชื่อ สถานที่ จุดบริการประชาชนไม่ครอบคลุมพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในช่วงของการเลือกตั้งเท่านั้น จึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนค่อนข้างต่ำ และนักการเมืองท้องถิ่นยังขาดคุณธรรมจริยธรรมทางการเมือง ไม่มีความเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม ยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องเป็นสำคัญ

3. ผลการวิเคราะห์ นำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ คือ ควรมีการปลูกฝังให้ประชาชนเกิดการตระหนักและมีความคิดที่เป็นประชาธิปไตย โดยเฉพาะการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เพ้นหาคนดี คนเก่ง มีคุณธรรมจริยธรรม เสียสละ ทำเพื่อสังคม นอกจากนี้ควรมีการเตรียมความพร้อมในการเลือกตั้ง มีจุดให้บริการประชาชนที่ชัดเจน มีการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึง ทั้งการตรวจสอบรายชื่อ สถานที่ รวมถึงการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมทางการเมืองที่เป็นไป

อย่างโปร่งใส ตลอดจนผู้นำการเมืองท้องถิ่นควรมีจิตวิญญาณของความเป็นผู้นำที่จะเสียสละเพื่อส่วนรวมและประเทศชาติอย่างแท้จริง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

งานวิจัยชิ้นนี้จากผลของการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นในเขตพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ ทั้งหมด 10 ด้าน ที่พบว่า ด้านที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ นั่นคือ ด้านการมีส่วนร่วมลงคะแนนเลือกตั้งผู้แทนระดับท้องถิ่น รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับเหตุการณ์และความจำเป็น ด้านแรงจูงใจในการเลือกบุคคลเป็นผู้แทนระดับท้องถิ่น ด้านความเชื่อมั่นในผู้แทนท้องถิ่นที่เลือกเข้ามาในสภาฯ ว่าสามารถแก้ไขปัญหา และนำพาให้ท้องถิ่นเจริญได้ ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารการเมืองระดับท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปีของท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมฟังประชาคม/ประชาวิจารณ์ เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาในระดับท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมการติดตามตรวจสอบโครงการ / การดำเนินการ / งบประมาณตามแผนของท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมฟังการประชุมสภาท้องถิ่น และด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบแผนพัฒนา 3 ปี หลังสภาท้องถิ่นมีการอนุมัตินั้น ได้อาศัยแนวคิดประชาธิปไตยท้องถิ่น (Local Democracy) ซึ่งได้สอดคล้องกับแนวคิดของ Tanchai (2016) ที่ได้เสนอแนวคิดไว้อย่างน่าสนใจว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนที่จะเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงนั้นจะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญอยู่ 4 ประการคือ 1) ประชาธิปไตยท้องถิ่นคือการให้อำนาจและความรับผิดชอบแก่ประชาชนในระดับท้องถิ่นที่เป็นผู้ใกล้ชิดต่อประเด็นปัญหา 2) ประชาธิปไตยท้องถิ่นต้องอาศัยสถาบันและกระบวนการที่เป็นประชาธิปไตยในท้องถิ่น 3) ประชาธิปไตยท้องถิ่นจะเกิดขึ้นได้ประชาชนต้องมีปฏิสัมพันธ์และดำเนินชีวิตกับสถาบันและกระบวนการที่เป็นประชาธิปไตยของท้องถิ่น และ 4) สถาบันและกระบวนการที่เป็นประชาธิปไตยของท้องถิ่นมีลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพราะตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา เราจะเห็นได้ว่า ด้วยข้อจำกัดของการเมืองเชิงสถาบันที่เกิดขึ้นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้บทบาทของการเมืองภาคพลเมืองในระดับท้องถิ่นกลายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประชาชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน ที่จะต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการบริหารปกครองท้องถิ่นโดยตรง โดยประชาชนในท้องถิ่นอาจจะอาศัยช่องทางการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ ดังเช่น การเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น การมีสิทธิในการเลือกตั้ง การเข้าชื่อเสนอลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ฯลฯ ส่วน Laothamatas (2007) ได้กล่าวว่าแนวคิดชุมชน (Community) โดยมองว่าชุมชนจะช่วยส่งเสริมหลักประชาธิปไตยใน 3 ประการหลักๆ คือ 1) แนวคิดชุมชนให้ความสำคัญต่อผลประโยชน์ร่วมของส่วนรวม 2) แนวคิดชุมชนช่วยส่งเสริมทุนทางสังคม (Social Capital) เพื่อเป็นรากฐานการส่งเสริมประชาธิปไตย และ 3) แนวคิดชุมชนส่งเสริมนโยบายสาธารณะชุมชน (Community Policy) ที่มีประชาชนเป็นแกนกลาง

สำหรับประเด็นปัญหา และแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนในเขตพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ พบว่า ยังมีปัญหาในเรื่องของกลุ่มอิทธิพลในพื้นที่ ปัญหาความโปร่งใส ปัญหาระบบอุปถัมภ์ การทุจริตคอร์รัปชัน และรวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการรณรงค์การเลือกตั้งที่จะเลือกคนดี มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรม จริยธรรมเข้าไปเป็นตัวแทนของตน นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ ในเรื่องของความพร้อมการตรวจสอบรายชื่อ สถานที่ จุดบริการประชาชนไม่ครอบคลุมพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในช่วงของการเลือกตั้งเท่านั้น จึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนค่อนข้างต่ำ และนักการเมืองท้องถิ่นยังขาดคุณธรรมจริยธรรมทางการเมือง ไม่มีความเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม ยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pothisook (2016) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนยังมีการปลูกฝังในระบบอุปถัมภ์อยู่ มีการแบ่งกลุ่ม ไม่ค่อยมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมเฉพาะช่วงเลือกตั้ง และการประชาสัมพันธ์เลือกตั้งยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ แนวทางแก้ไขปัญหา ควรปลูกฝังให้ประชาชนมีแนวคิดที่เป็นประชาธิปไตย ให้ตระหนักในการใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อสังคมและประโยชน์ของส่วนรวม ควรมีการรณรงค์ให้ความเข้าใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น และควรประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งให้ครอบคลุมพื้นที่

สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหา คือ ควรมีการปลูกฝังให้ประชาชน เกิดการตระหนักและมีความคิดที่เป็นประชาธิปไตย โดยเฉพาะการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เพิกนาคคนดี คนเก่ง มีคุณธรรม จริยธรรม เสียสละ ทำเพื่อสังคม นอกจากนี้ควรมีการเตรียมความพร้อมในการเลือกตั้ง มีจุดให้บริการประชาชนที่ชัดเจน มีการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึง ทั้งการตรวจสอบรายชื่อ สถานที่ รวมถึงการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมทางการเมืองที่เป็นไปอย่างโปร่งใส ตลอดจนผู้นำการเมืองท้องถิ่นควรมีจิตวิญญาณของความเป็นผู้นำที่จะเสียสละเพื่อส่วนรวมและประเทศชาติอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chiangthong (2015) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของสภาองค์กรชุมชนในการเสริมสร้างการเรียนรู้ประชาธิปไตย ของสมาชิกชุมชน ผลการศึกษาพบว่า สภาองค์กรชุมชนในตำบลที่ศึกษามีบทบาทในการเสริมสร้างการเรียนรู้ในเรื่องกระบวนการของประชาธิปไตยให้แก่สมาชิกชุมชน โดยเริ่มตั้งแต่การให้ประชาชนมีการกำหนดเป้าหมายเชิงการพัฒนาาร่วมกัน กำหนดวิธีการทำงานร่วมกัน สร้างความเข้าใจและสร้างการยอมรับในหลักการประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนในพื้นที่ โดยการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการประชาธิปไตย โดยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมเสนอแนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหของชุมชน

ซึ่งจากปัญหาข้างต้นสะท้อนให้เห็นชัดเจนว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนนับว่ามีความสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะการตระหนักถึงหลักการสำคัญของประชาธิปไตยท้องถิ่น ที่ต้องอาศัยของเขตที่เหมาะสมใน “การปกครองตนเอง” เพราะประเด็นเหล่านี้เป็นเรื่องที่

เกี่ยวข้องถึงการมีสิทธิและเสรีภาพในการกำหนดชีวิตของตนเองอย่างมากที่สุด ภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายของรัฐนั้น ๆ ที่ได้กำหนดไว้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น แต่ถึงอย่างนั้นสิ่งที่จะต้องพึงระวังไว้เกี่ยวกับหลักการปกครองตนเองดังกล่าว ก็คือ การมีสิทธิและเสรีภาพดังกล่าว มิได้หมายความว่าประชาชนในท้องถิ่นจะเป็นอิสระจากอำนาจรัฐ จนกระทั่งสามารถกระทำการต่างๆ ได้ตามอำเภอใจ เพราะในความเป็นจริงแล้ว การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของภาคประชาชนจะต้องมาพร้อมกับความรับผิดชอบต่อหน้าที่ความเป็นพลเมืองที่ดีของตนเองด้วย ดังเช่น การมีความกระตือรือร้นในการปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ ทั้งของตนเองและส่วนรวมในชุมชนท้องถิ่น ฯลฯ ดังนั้นคำถามสำคัญของเราทุกคน ทุกฝ่ายจึงอยู่ที่ว่าเราจะเข้าเปิดโอกาสให้ทุกคนทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างไร โดยจะต้องตระหนักถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง เพื่อที่จะได้เอื้ออำนวยให้เกิดการตัดสินใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสาธารณะทั้งของตนเองและส่วนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Laothamatas (2007) ที่ได้เสนอแนวคิดไว้อย่างน่าสนใจว่า ถ้าเราทุกคนทุกฝ่ายต่างยึดหลักการที่ว่าประชาธิปไตยท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการ “เป็นของประชาชน” และ “ทำโดยประชาชน” มากกว่าการเป็นประชาธิปไตย “เพื่อประชาชน” ลักษณะสำคัญดังกล่าวของประชาธิปไตยท้องถิ่นก็จะสามารถช่วยแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในประชาธิปไตยสมัยใหม่ ซึ่งเป็นประชาธิปไตยระดับชาติได้ ดังเช่น ปัญหาทรราชจากเสียงข้างมาก (tyranny of the majority) การมีรัฐบาลที่ไม่มีประสิทธิภาพ (ineffective government) การเกิดความขัดแย้งระหว่างตัวแทนจากพรรคการเมืองต่างๆ ของฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล เป็นต้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
 - ควรมีการนำผลการวิจัยการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นในเขตพื้นที่ 17 จังหวัดภาคเหนือ ไปประยุกต์ใช้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่สำคัญควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการตัดสินใจเลือกหรือเปลี่ยนแปลง รูปแบบและที่มาของสถาบันที่เป็นตัวแทนของประชาชน ภายใต้กรอบที่กฎหมายกำหนด โดยยังต้องยึดหลักการเป็นตัวแทนของทุกภาคส่วนและการยึดโยงกับประชาชน และตระหนักถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนเป็นสำคัญ
2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป
 - ควรมีการศึกษาวิจัยในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น ปัจจัยใดที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน ศึกษาแนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการคัดค้านร้องเรียนผลการเลือกตั้งที่ไม่โปร่งใส เป็นธรรม ศึกษาความพึงใจของประชาชนต่อการประชาสัมพันธ์ด้านข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้ง ศึกษาหลักคุณธรรมจริยธรรมของผู้ที่จะเข้ามาเป็นผู้นำทางการเมือง

เอกสารอ้างอิง (References)

- บุศรา โพธิสุข. (2559). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารพินนศร์สาร. 12(1): 151-164.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2559). การสังเคราะห์ข้อเสนอการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นเพื่อการปฏิรูปโครงสร้างการปกครองท้องถิ่น: การปกครองท้องถิ่นที่เสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่นและความเข้มแข็งชุมชน. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- สลิลทิพย์ เชียงทอง. (2558). บทบาทของสภาองค์กรชุมชนในการเสริมสร้างการเรียนรู้ประชาธิปไตยของสมาชิกชุมชน. วารสารการบริหารท้องถิ่น. 8(1): 52-60.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2550). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี 2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2550). ประชาธิปไตยท้องถิ่น : แง่คิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ.

Translated Thai References

- Chiangthong, S. (2015). The Role of the Community Organization Council in Promoting Community Democracy Learning. Local Administration Journal, 8(1): 52-60. (In Thai)
- Laothamatas, A. (2007). local democracy : Think about public policy at the local level. Bangkok: National Health Foundation. (In Thai)
- Pothisook, B. (2016). The Local Political Participation of the People: A Case Study of Tambon Chang Phueak, Muang District, Chiang Mai Province. Phikanatesan Journal, 12 (1), 151-164. (In Thai)
- Office of the Secretary of the House of Representatives. (2007). Constitution of the kingdom of Thailand B.E.2550 (2007). Bangkok : Kansatsana Printing House. (In Thai)
- Tanchai, W. (2016). Synthesis of Decentralization Proposals and Local Governance for Local Government Reform: Local Governance Strengthens Local Democracy and Strengthens Community. Bangkok: King Prajadhipok's Institute. (In Thai)